

**BESLUT**

2019-12-20

Dnr: 19/01540,  
1541 och 1542**SAKEN**

*Lokala nyheter Gävleborg*, SVT1, 2019-03-07 och 2019-03-21, inslag om hanteringen av allmänna medel; fråga om opartiskhet och saklighet och respekt för privatlivet

**BESLUT**

Inslagen fälls. De strider mot kravet på saklighet och mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Inslagen frias i fråga om opartiskhet.

**FÖRELÄGGANDE**

Sveriges Television AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

---

**INSLAGEN**

*Inslaget den 7 mars 2019*

I det så kallade löpet sades följande.

Gävlepolitiker misstänks för jäv och skattefusk.

Inslaget påannonserades av nyhetsuppläsaren på följande sätt samtidigt som en skylt med texten ”NN (S) - Gav fruns förening bidrag” visades i nedre bildkant.

Den socialdemokratiska Gävlepolitikern NN har ägnat sig åt skattefusk och misstänks för jäv. I sin roll som tjänsteman på kommunen har han betalat ut bidrag till en förening där hans fru har en framträdande roll.

En speakerröst sa sedan följande.

Det är Arbetarbladet som idag avslöjar att NN misstänks för jäv och skattefusk. På [namngiven kommun] arbetar han med att dela ut stödpengar till föreningar. Han misstänks ha gett bidrag till en förening där hans fru har en ledande roll. Från den föreningen har sedan pengar förts över till ett bolag som paret driver tillsammans. Kommunen har inlett en egen utredning mot NN om misstänkt jäv.

Under tiden visades en bild som illustrerade hur pengar hade överförts från den aktuella kommunen till föreningen och sedan vidare till NN:s bolag. Efter detta följde en intervju med kulturchefen i kommunen som bland annat förklarade hur jäv kan uppstå och hur långt utredningen hade kommit. Sedan sades följande samtidigt som bilder på NN:s fru visades.

SVT har tidigare berättat att NN är kassör i en förening i [namngiven ort] som i sitt bostadsbolag fått skatteböter för felaktigheter i bokföringen. Och nu har alltså Skatteverket granskat makarna NN:s gemensamma bolag och funnit stora brister i bokföringen under 2015 och 2016. Från föreningen som har fått kommunala stödpengar har 220 000 kronor förts över till makarnas bolag. Deras förklaringar är att överföringarna är lån men det köper inte Skatteverket utan man menar att överföringarna är att betraktas som lön till makarna. Även restaurangnotor och resor av privat karaktär har betalats av bolaget. Totalt ska bolaget betala drygt 700 000 kronor till Skatteverket för obetalda arbetsgivaravgifter och olika former av efterbeskattningar.

Inslaget avslutades med att nyhetsuppläsaren sa att redaktionen hade sökt paret utan framgång och refererade till uppgifter i Arbetarbladet om att paret befann sig utomlands och inte ville lämna några kommentarer på grund av hälsoskäl.

*Inslaget den 21 mars 2019*

I det så kallade löpet sades följande.

Gävlepolitiker sålde skuldsatt bolag till kriminella. Misstänks för ekobrott.

Inslaget påannonserades av nyhetsuppläsaren på följande sätt samtidigt som en bild visades på paret NN och texten ”Makarna NN - Utreds för ekobrott ” visades i nedre bildkant.

Med hjälp av ett misstänkt målvaktsupplägg gjorde paret NN sig av med sitt företag som var på obestånd. Två kriminella tog över bolaget som snabbt försatte det i konkurs. Nu är makarna anmälda till Ekobrottsmyndigheten.

En civil utredare inom polisen medverkade i inslaget och sa följande.

Det här verkar ju vara då ett företag som, det har varit en utredning från Skatteverkets sida och det har påförts en del ytterligare skatter och avgifter att betala. Bolaget blir skuldtyngt. De här tidigare ägarna vill bli av med bolaget och på något sätt så får man fram de här två målvakterna som tar över bolaget och själv då så går man skadeslös utan att ha de här skatteskulderna i, som en ryggsäck.

En speakerröst sa sedan följande.

Vi har tidigare rapporterat om att den lokala socialdemokratiska politikern men kommunala tjänstemannen NN misstänks för skattefusk och jäv. Han ska ha delat ut kommunala bidrag till föreningen [namn på förening] där hans fru har en ledande roll. Föreningen förde i sin tur över pengar till NN:s och hans frus bolag [namn på bolag]. Enligt uppgifter till SVT Gävleborg är ärendet nu överlämnat till Ekobrottsmyndigheten. Där råder det dock sekretess. Men något svar hos paret NN får vi inte.

Efter detta spelades det upp ett inspelat telefonsvar som tillhörde NN och som meddelade att han inte gick att nå. Speakerrösten berättade att NN hade meddelat via Messenger att han inte ville kommentera uppgifterna. Inslaget fortsatte med att polisens utredare sa följande.

(Utredare) – Att det är grovt kriminella personer som tar över sitt gamla bolag, det kanske man inte vet, men det är ju skönt för de här som har haft de här skuldyngda bolagen att helt enkelt bli av med dem för kanske 500 kronor eller en krona eller en tusenlapp eller någonting, bara liksom bli av med alla skulder. (Speakerröst) – Vi har kontrollerat de två männen som tagit över företaget. Båda är kriminella och har dömts till fängelsestraff. Männen står också som ägare för ett tjugotal företag till som är skrivna på en och samma postboxadress i Stockholm. Merparten av företagen är satta i konkurs efter männens övertagande. Paret NN:s försäljning gör dem dock inte fria från ansvar. (Utredare) – Är det så att det här paret är de som har drivit verksamheten under den tid de här skulderna och skatteskulderna har uppkommit så då, då kan de ju påräkna att det blir en utredning om då Ekobrottsmyndigheten väljer att göra någonting åt det här. Det är ju dem som man kommer att vända sig mot. Det är inte de här slutmålvakterna.

Nyhetsuppläsaren berättade sedan att NN fortfarande var medlem i Socialdemokraterna men att han inte längre hade några politiska uppdrag. Inslaget fortsatte därefter med en intervju med ordföranden för Socialdemokraterna i kommunen som bland annat sa att misstankarna mot NN riskerade att rubba förtroendet för partiet. Inslaget avslutades med att nyhetsuppläsaren sa att pastoratet i kommunen hade startat en utredning kring den aktuella föreningen.

## ANMÄLNINGARNA

Inslagen har anmälts av NN och hans fru som anser att inslagen är osakliga och har skadat deras privatliv. Anmälarna anför sammanfattningsvis följande.

- Inslagen misstänkliggjorde de båda, skadade deras och föreningens rykte och raserade det förtroendekapital som de hade byggt upp under hela sina vuxna liv som aktiva i civilsamhället. Inslagen har påverkat deras leverne eftersom de utmålades som opålitliga bedragare.
- Påståendet om att pengar förts över olagligt från kommunen till föreningen och sedan vidare till parets bolag var felaktigt och det fanns inget som styrkte uppgifterna. Grafiken som användes i ett av inslagen förstärkte bilden av att paret skulle ha sysslat med olaglig verksamhet.
- I ett av inslagen antydde att paret var anmälda till Ekobrottsmyndigheten. Paret har aldrig delgivits någon misstanke om ekobrott och det finns inte någon pågående polisutredning mot paret. Paret utmålades felaktigt som skyldiga till brott och uppgifterna saknade grund.
- Påståendet om att paret sålt sitt bolag till kriminella är inte sant.
- Intervjun med den civila utredaren från polisen om målvakter i ekobrott

kopplades samman med rubriker och inslag som påstod att paret skulle ha sålt sitt bolag till kriminella. Paret sålde företaget helt lagligt till ett bolag som köper och säljer bolag då de under flera år avvecklat sitt företag, paret köpte tjänster som hanterade allt pappersjobb gentemot Bolagsverket. Paret hade ingen kännedom om vilka som köpte deras bolag och de har aldrig haft kontakt med eller sålt bolaget till kriminella. Paret har tidigare betalat efterbeskattning vilket inte framgick i reportaget, den civila utredaren från polisen antog att paret hade försökt göra sig av med skatteskulder genom att direkt kontakta målvakter som är kriminella.

- Den civila utredaren gav intrycket av att leda en utredning mot paret eftersom han fick frågor från journalisten om paret och bläddrade i ett beslut från Skatteverket om efterbeskattning.
- På grund av kommunens utredning om jävsbrott kunde paret inte kommentera Sveriges Television AB:s (SVT) uppgifter. Facket har styrkt att kommunen kommit fram till att NN aldrig beslutat eller betalat ut pengar till den aktuella föreningen. Kommunen har vetat om jävsituationen sedan han anställdes och jävsituationen har inte utnyttjats till parets fördel.

Anmälarna har även anmält innehållet i en artikel publicerad på SVT:s webbsida.

## **PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE**

SVT anför i huvudsak följande.

Det företag som nämns i inslagen drevs av paret tills det såldes i slutet av förra året. De personer som köpte företaget är båda kriminellt belastade, vilket redovisades i inslagen. De står som ägare till en lång rad företag med samma postbox-adress, varav de flesta har gått i konkurs, inklusive parets tidigare bolag.

Flera av uppgifterna i inslagen kom från ett beslut av Skatteverket från den 28 december 2018, som efter en grundlig utredning av parets bolag beslutat att kräva företaget på totalt 723 168 kronor för obetald moms och arbetsgivaravgifter under åren 2015 och 2016. I den summan ingick skattetillägg på 107 592 kronor. Skattetillägg kan bara tas ut av den som har lämnat en oriktig uppgift eller utelämnat en uppgift till Skatteverket i samband med deklaration och vidare utredningar. Skatteverket skriver i sin bedömning att ”felaktigheterna inte framstår som ursäktliga med hänsyn till uppgifternas art eller annan omständighet [...]”. Vidare utgör felaktigheterna belopp av betydelse”. Att i mindre formellt tal översätta detta till att Skatteverket anser att bolaget och dess företrädare har ägnat sig åt skattefusk anser SVT inte är orimligt.

Det sades inte i något av inslagen att NN i egenskap av kommunal tjänsteman har fört över pengar till parets eget bolag. Det som sades var att det utreds inom

kommunen om detta har skett, att det handlade om misstankar. Att det vid tidpunkten för publiceringen pågick en utredning om eventuellt jäv bekräftades dessutom i intervjun med chefen för kulturförvaltningen. Att det har förts över 220 000 kronor från den ideella föreningen till parets gemensamma bolag framkommer också i det beslut från Skatteverket som har refererats ovan, liksom att det förekommit stora brister i bokföringen. Som framgick av inslagen har redaktionen vid flera tillfällen försökt få kommentarer från paret, men de har avböjt detta. När det gäller kommunens jävsutredning publicerades i två sändningar ett inslag i Lokala nyheter Gävleborg den 24 april 2019, där en facklig företrädare förklarade att utredningen inte visat att NN gjort sig skyldig till jäv. Där framkom också att facket var mycket kritiskt till arbetsgivarens agerande mot NN i samband med utredningen.

Vidare svarar SVT i punktform på invändningarna i anmälan.

- Utredaren vid polisen uttalade sig som expert i frågan om hur det kan gå till när företag säljs till uppenbart kriminella personer, som sedan driver företagen i konkurs. Att företaget sålts till två uppenbart kriminella är ett faktum som framkommit genom redaktionen research. Nu uppger anmälaren att de sålt bolaget på ett lagligt sätt till ett bolag som köper och säljer bolag och att de sedan inte hade någon kännedom om vilka det sedan sålts till. Att detta var anmälarnas version av historien fick redaktionen inte veta eftersom de inte ville lämna några kommentarer.
- Utredaren uttalade sig utifrån de uppgifter som kommit fram i Skatteverkets utredning och det faktum att bolaget sålts till kriminella. Att företaget hade skatteskulder framgår tydligt av Skatteverkets utredning.
- När det gäller uppgiften om en anmälan till Ekobrottsmyndigheten framgick det av inslaget att detta var uppgifter till redaktionen som inte bekräftats officiellt. De kom från en källa som bedömdes som mycket tillförlitlig, men som ville förbli anonym.
- Det påstods aldrig att den intervjuade utredaren bedrev en utredning mot paret.
- SVT har, som framgått tidigare i yttrandet, sänt en intervju med en facklig företrädare där det framkommit att kommunens jävsutredning kommit fram till att NN aldrig beslutat eller betalat ut pengar till föreningen där hans fru har haft en ledande roll.

### *Respekt för privatlivet*

NN är en känd politisk profil i programmets sändningsområde. Han har tidigare varit länsordförande i SSU och var under femton års tid aktiv som Socialdemokratisk fritidspolitiker, bland annat som ledamot i kommunfullmäktige, regionfullmäktige och kyrkofullmäktige. Under förra mandatperioden var han gruppleadare i omsorgsfrågor på regional nivå och i kommunfullmäktige satt han i omvårdnadsnämnden. Inför valet 2018 förklarade

han att inte ställde upp för omval och att han hade lämnat eller skulle lämna alla politiska uppdrag. Trots detta satt han kvar som ledamot i kommunrevisionen fram till början av 2019.

NN:s fru har fått kommunens kulturpris för sina insatser i föreningslivet och är en välkänd person med inflytande över kulturlivet i området. Hon har bland annat verkat som utvecklingsdirektör i en ideell förening och hon har tidigare suttit i styrelsen för en förening.

Mot bakgrund av att inslagen enbart skildrade förhållanden som berör anmälarnas yrkesliv och att de båda varit profilerade personer inom politik- och kulturområdena, där de har hanterat offentliga medel, anser SVT att publiceringen varit motiverad utifrån ett oavvisligt allmänt intresse.

### **ANMÄLARNAS KOMMENTAR**

Det stämmer inte att NN har varit gruppleddare i omsorgsfrågor i regionen. Han var vice ordförande i omvårdnadsnämnden i kommunen men har aldrig suttit i kommunfullmäktige. NN meddelade att han skulle lämna politiken under hösten 2017, ett år innan valet. NN blev sedan vald till ledamot i kommunrevisionen i september 2018. NN har alltså inte suttit i kommunrevisionen från 2017 och sedan valt att sitta kvar.

Att NN:s fru nämndes med både namn och bild i samband med grova anklagelser urholkar principen om vem som är offentlig person eller inte. SVT har i sitt yttrande inte framfört någon annan anledning till att de bedömer henne som offentlig person än att hon för några år sedan fått ett kulturstipendium av kommunen.

### **PROGRAMFÖRETAGETS TILLÄGGSYTTRANDE**

Anmälarna bekräftar i sin kommentar SVT:s uppgift i yttrandet att anmälaren NN är en känd politisk profil i programmets sändningsområde. Däremot tillbakavisar anmälarna vissa konkreta uppgifter om de politiska uppdrag som han har haft. SVT vill understryka att dessa uppgifter enbart fanns i yttrandet och inte i de inslag som nämnden har att granska. SVT kan konstatera att det på grund av ett internt missförstånd blev fel på några punkter i yttrandet avseende de politiska uppdrag NN har haft. SVT har med anledning av anmälarnas kommentar efterfrågat NN:s samtliga politiska uppdrag och har inkommit med utdrag från kommunens och regionens diarium som visar NN:s samtliga politiska uppdrag.

SVT vidhåller att de båda anmälarna hade en sådan ställning inom politik- och kulturområdena i sändningsområdet att publiceringen varit motiverad utifrån ett

oavvisligt allmänt intresse, särskilt mot bakgrund av att de hanterat allmänna medel.

## **AKTUELLA BESTÄMMELSER**

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag. Att en part vägrar att medverka hindrar inte att ett program eller inslag sänds. Om möjligt bör i sådana fall den kritiserades uppfattning redovisas på något annat sätt.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas. SVT ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (13 § andra stycket i sändningstillståndet).

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (15 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Den tillämpas även i fall med namnpublicering vid brott eller misstanke om brott.

Granskningsnämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

## **GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING**

### *Opartiskhet och saklighet*

Granskningsnämnden konstaterar att det i påannonseringen av inslaget den 7 mars påstods att NN ägnat sig åt ”skattefusk”. Det sades även att NN hade betalat ut bidrag till sin frus förening vilket även framgick av den skylt som visades under påannonseringen. SVT har inte visat grund för dessa påståenden. Sammantaget blev påannonseringen så missvisande att inslaget strider mot kravet på saklighet. Att det senare i inslaget framgick att det handlade om misstankar, att Skatteverket funnit brister i bokföringen i paret's gemensamma bolag och att bolaget hade skatteskulder ändrar inte den bedömningen.

Nämnden konstaterar vidare att det i påannonseringen av inslaget den 21 mars påstods att paret var anmälda till Ekobrottsmyndigheten. Det visades även en skylt där det stod att makarna NN utreddes för ekobrott. I inslaget framgick inte

tillräckligt tydligt att uppgifterna kom från en anonym källa. Därmed framstod det för tittarna som ett klarlagt faktum att paret utreddes för ekobrott. Också inslaget den 21 mars strider därför mot kravet på saklighet.

De uppgifter som framkom om NN och hans fru i inslagen krävde ett bemötande. Av SVT:s yttrande framgår att bolaget gett NN och hans fru möjlighet att bemöta uppgifterna. Inslagen strider därmed inte mot kravet på opartiskhet.

#### *Respekt för privatlivet*

Nämnden konstaterar att NN och hans fru nämndes med namn och visades i bild. Inslagen var så utformade att NN och hans fru misstänkliggjordes och förknippades med oegentligheter. Rapporteringen innebar därmed ett intrång i deras privatliv. Mot bakgrund av bedömningen som gjorts i saklighetsfrågan kan nämnden inte finna att intrånget krävdes av ett oavvisligt allmänt intresse. Inslagen strider därför mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

#### *Övrigt*

Nämnden prövar att innehållet i sända program följer de regler och villkor som gäller för SVT:s sändningar. I nämndens uppgift ingår inte att pröva textinformation på programföretagets webbplats. Anmälarens kritik lämnas därför utan åtgärd i denna del.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt och Kristina Åberg efter föredragning av David Claesson.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

David Claesson